

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת רון כץ

פ/25/4616

הצעת חוק להפסקת פעילות סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטי פלסטין במזרח הקרוב (אונר"א), התשפ"ד–2024

- מטרה 1. חוק זה מטרתו לממש את ריבונות מדינת ישראל וליישם את חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל, על ידי מניעת כל פעילות של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטי פלסטין במזרח הקרוב (להלן – אונר"א) בשטח מדינת ישראל.
- איסור פעילות בשטחי מדינת ישראל 2. אונר"א לא תפעיל כל נציגות, לא תספק כל שירות ולא תקיים כל פעילות, בין במישרין ובין בעקיפין, בשטחה הריבוני של מדינת ישראל.
- אכיפה 3. הפרה אונר"א את הוראות סעיף 2, תפעל משטרת ישראל למנוע את הפעילות ובכלל זה תורה על סגירה של כל מקום בו מתקיימת הפעילות או שממנו פועלת הנציגות.
- תחילה 4. תחילתו של חוק תוך 60 יום מתאריך פרסומו ברשומות.

דברי הסבר

בשנת 1949 הוקמה סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטי פלסטין במזרח הקרוב (להלן – אונר"א), על מנת לספק פתרון לבעיית הפליטים הפלסטינים. אונר"א נועדה להיות סוכנות סעד זמנית שאמורה לסיים את פעילותה עד לשנת 1952, אך היא ממשיכה לפעול מכוח מנדט שניתן לה על ידי האו"ם ואשר מתחדש מדי 3 שנים. מדינת ישראל הסכימה לאחר מלחמת ששת הימים לאפשר לאונר"א לפעול בשטחי הגדה המערבית, רצועת עזה ומזרח ירושלים. זאת, על אף שהחילה את החוק הישראלי על מזרח ירושלים.

מטרתה של הצעת חוק זו הינה להפסיק את פעילותה של אונר"א בתוך שטח מדינת ישראל החל מיום כ"ז בכסלו התשפ"ב (1 בדצמבר 2021), לרבות במוסדות החינוך.

בשנים האחרונות התושבים הערבים במזרח ירושלים מעדיפים לצרוך את השירותים העירוניים על פני השירותים הנחותים שמספקת אונר"א, כך שכיום אונר"א מעניקה שירותים לפחות מ-2% מהתושבים הערבים בירושלים. בתחום החינוך מופעלים ללא פיקוח מספר בתי ספר המונים כ-1,800 תלמידים בלבד (מתוך כ-110,000 תלמידים במזרח העיר סך הכול). בתחום הבריאות אונר"א מפעילה רק שתי מרפאות הפועלות ללא רישיון ופיקוח של משרד הבריאות. בתחום התברואה ניתנים שירותי ניקיון ופינוי אשפה ברמה ירודה ובמקומות שבהם העירייה ממילא מספקת שירותים.

בשנת 2018 החליט נשיא ארה"ב דאז, דונלד טראמפ, להפסיק את המימון השנתי שמעבירה ארצות

הברית אונר"א. עיריית ירושלים בראשות ראש העיר דאז, ניר ברקת, הכינה תכנית, בגיבוי ממשלת ישראל, להספקת כל השירותים העירוניים שאונר"א העניקה ובכך ייתרה לחלוטין את הצורך בפעילותה בירושלים. יישום חוק זה הינו החוליה האחרונה בשרשרת שתסתום את הגולל על פעילותה של אונר"א בישראל באופן סופי ומוחלט.

תפקידה של אונר"א הינו טיפול בפליטים פלסטינים בלבד ומכאן שאין מקום לכך שתעניק שירותים כלשהם בשטח מדינת ישראל, בה אין פליטים פלסטינים אלא תושבי המדינה המקבלים שירותים ממוסדות ממוסדותיה השונים. ודוק: המדובר בתושבים הזכאים לקבלת קצבאות מהביטוח הלאומי ולשירותים ציבוריים כגון: שירותי רפואה, חינוך, רווחה, ניקיון וכדומה. יוער, כי גם לשיטת האו"ם לא מדובר בפליטים העונים להגדרה הקבועה באמנה בדבר מעמדם של פליטים אלא בהמצאה שנולדה בחטא וראוי שתעלם מהעולם.

אונר"א משמשת במה להסתה וחינוך לשנאת ישראל ופגיעה בתושביה היהודים. בבתי הספר שהיא מפעילה בירושלים נלמדים תכנים אנטישמיים ובספרי הלימוד מפארים מחבלים שרצחו ילדים ונשים. מוסדותיה של אונר"א משמשים "קרקע פורה" לביצוע פעולות והסתה כנגד מדינת ישראל. כך למשל בהתאם לדו"ח ועדת חקירה של האו"ם בשנת 2015, לאחר מבצע צוק איתן, נתגלה כי מוסדותיה של אונר"א בעזה שימשו את ארגוני הטרור לאחסון ולירי טילים על ישראל.

בהתאם לדוחות שהוכנו על ידי האו"ם ואונר"א עצמה נמצא כי אונר"א הינה גוף מושחת, לא יעיל ורצוף באי סדרים ניהוליים אשר נכשל לחלוטין במתן שירותים לתושבים הערבים. השירותים הבודדים אותם מספקת אונר"א בשטח ישראל הינם ברמה ירודה, ואף התושבים המעטים שצורכים אותם מתלוננים על כך.

פעילותה של אונר"א אינה נחוצה גם בשטחים שברביבונות פלסטינית, וראוי ונכון שהרשות הפלסטינית תיקח אחריות על תושביה ולא תסתתר מאחורי ארגון מושחת שמספק לתושביה שירותים ברמה ירודה ומקבע את תחושת הקורבנות בתוך העם הפלסטיני. המשך קיומו של ארגון זה בשטח מדינת ישראל מרחיק את אזורנו מכל תקווה לדו קיום וביתר שאת פוגע במרקם החיים בקרב תושבי ירושלים.

הצעת חוק זו באה בעקבות החלטת העצרת הכללית באו"ם מיום י"ז חשוון התש"ף (15 בנובמבר 2019) במסגרתה הוחלט על הארכת המנדט לאונר"א.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת ניר ברקת וקבוצת חברי הכנסת (פ/2240/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרן מרים השכל (פ/741/25), על ידי חבר הכנסת בועז ביסמוט וקבוצת חברי הכנסת (פ/1416/25) ועל ידי חבר הכנסת דן אילוז (פ/4329/25).

הצעת החוק זהה לפ/741/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו באייר התשפ"ד (03.06.2024)